

ETNOGRAFIA POLSKA

XXII

Zeszyt 2

POLSKA AKADEMIA NAUK
INSTYTUT HISTORII KULTURY MATERIALNEJ

ETNOGRAFIA POLSKA

XXII

Zeszyt 2

WROCŁAW · WARSZAWA · KRAKÓW · GDAŃSK
ZAKŁAD NARODOWY IMIENIA OSSOLIŃSKICH
WYDAWNICTWO POLSKIEJ AKADEMII NAUK

1978

REDAKTOR: WITOLD DYNOWSKI

SEKRETARZ REDAKCJI: KRYSZYNA MAŁKOWSKA

CZŁONKOWIE KOMITETU REDAKCYJNEGO: JÓZEF BURSZTA,
MARIA BIERNACKA, MARIA FRANKOWSKA, JADWIGA KLIMASZEWSKA,
ANNA KUTRZEBA-POJNAROWA, DANUTA MARKOWSKA,
ZOFIA SZYFELBEJN-SOKOLEWICZ

Adres Redakcji: 00-140 Warszawa, Świerczewskiego 105

Oktadkę projektował Edward Kostka

nr inw. 0196

Redaktor Zyta Kwiecińska
Redaktor techniczny Lidia Samarin

© Copyright by Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo, Wrocław 1978

Printed in Poland

Zakład Narodowy im. Ossolińskich — Wydawnictwo. Wrocław 1978.
Nakład: 700 egz. Objętość: ark. wyd. 21,30, ark. druk. 17,38, ark.
A₁ 23,10. Papier powlek. kl. V, 80 g, 70 × 100. Oddano do składania
2 III 1978. Podpisano do druku 8 IX 1978. Druk ukończono we
wrześniu 1978 r. Wrocławska Drukarnia Naukowa. Zam. nr 201/78
— M-12 — Cena zł 55.—

SPIS TREŚCI

Lech Mróz — Wprowadzenie	11
------------------------------------	----

CZĘŚĆ I

Lech Mróz — Badania dystansu etnicznego: Cyganie — Polacy	15
Streszczenie w j. angielskim	34
Ignacy Marek Kamiński — Sprzężenia akulturacyjne: Cyganie — Romowie	37
Streszczenie w j. angielskim	52
Jadwiga Depczyńska — Adaptacja Cyganów do życia w mieście	55
Streszczenie w j. angielskim	68
Albert Pawłowski — Problemy kryminalne w cygańskiej grupie etnicznej	69
Streszczenie w j. angielskim	85
Wiktor Edward Wesolek — Działalność Kościoła wśród Cyganów	87
Streszczenie w j. angielskim	97
Józefat Zywert — Sytuacja społeczno-ekonomiczna Cyganów zamieszku- jących Zielonogórskie	99
Streszczenie w j. angielskim	109
Janina Fenigsen-Orłowska — Cyganie Nowotarszczyzny — sytuacja współczesna i kierunki przemian	111
Streszczenie w j. angielskim	125

CZĘŚĆ II

Adam Bartosz — Wstęp	127
Adam Bartosz — Niektóre elementy tradycyjnej gospodarki Cyganów	131
Streszczenie w j. angielskim	143
Elżbieta Długosz — Pożywienie Cyganów na polskim Spiszu	145
Streszczenie w j. angielskim	152
Marian Długosz — <i>Mangavipen</i> — zaślubiny cygańskie	155
Streszczenie w j. angielskim	160
Aleksandra Jaklińska-Duda — Cyganie osiadli w opinii górali spiskich	161
Streszczenie w j. angielskim	169
Ewa Kafel — Ogólna charakterystyka pieśni Cyganów z Czarnej Góry	171
Streszczenie w j. angielskim	174
Andrzej Mirga — <i>Me som Rom, tumen san gadže</i>	177
Streszczenie w j. angielskim	183

INFORMACJE O BADANIACH W INNYCH KRAJACH

Eva Davidová — Współczesne badania cyganologiczne w Czechosłowacji w dziedzinie etnosocjologii	185
---	-----

József Vekerdi — Badania cyganologiczne na Węgrzech	197
Walerý Sanarow — Studia nad Cyganami w ZSRR (1960-1977)	201
Adam Bartosz — Cyganologia w Bułgarii	205
Lech Mróz — Jugosłowiańskie badania nad Cyganami	207
Ignacy Marek Kamiński — Teoria i pragmatyka współczesnych trendów cyganologii europejskiej	213

RECENZJE

„Journal of the Gypsy Lore Society” i „Etudes Tsiganes” i ich rola w bada- niach nad Cyganami — <i>Lech Mróz</i>	229
„Lacio Drom” — <i>Bogdana Pilichowska</i>	234
„Monde Gitan” — <i>Bożena Szymborska</i>	239
„Scharotl. Die Zeitung des fahrenden Volkes in der Schweiz” — <i>Urszula Janicka-Krzywda</i>	241
„Mitteilungen zur Zigeunerkunde” — <i>Andrzej Leo</i>	243
Ian F. Hancock, Romance vs. Realism: Popular Notions of the Gypsy, „Ro- ma”, vol. 2, no. 1 1976 — <i>Ludmiła Melchior</i>	244
Gypsies, Tinkers and other Travellers, F. Rehfish. Academic Press London— New York—San Francisco 1975 — <i>Marianna Pawlik</i>	247
Adam Heymowski, Swedish „Travellers” and Their Ancestry, A Social Isola- te or an Ethnic Minority?, Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala 1969 — <i>Marianna Pawlik</i>	248
Hugh Gentleman, Susan Swift, Scotland’s Travelling People, Problems and Solutions, Scottish Development Department, Edinburgh 1971 — <i>Rosen Stefanow</i>	250
Inga Gustaffson, Studies of Minority Grup’s Efforts to Preserve Its Cultural Autonomy, IMFO-Grup University of Stockholm 1973 — <i>Jerzy Krzysztof Fiszer</i>	253
John Takman, The Gypsies in Sweden. A Socio-Medical Study, Liber Vörlag Stockholm 1976 — <i>Jerzy Krzysztof Fiszer</i>	255
Edith Falque, Voyage et Tradition, Payot Paris 1971 — <i>Kazimierz Zajko</i>	258
Heinz Mode, Siegfried Wölffling, Zigeuner — der Weg eines Volkes in Deutschland, Koehler and Amelang Leipzig 1968 — <i>Renata Hryń</i>	261
C. H. Ward-Jackson, Denis E. Harvey, The English Gypsy Caravan. Its Origins, Builders, Technology and Conservation, Country Book Club Newton Abbot 1973 — <i>Ludmiła Melchior</i>	264
Menyhért Lakatos, Füstös képek, Magveto Budapest 1975 — <i>Tadeusz Olszański</i>	266
Charles King, Men of the Road, London 1972 — <i>Krzyszyna Bocek</i>	268
Katherine Esty, The Gypsies, Wanderers in Time, Hawthorn New York 1969 — <i>Małgorzata Jasiczek</i>	269
Peter Maas, King of The Gypsies, A Bantam Book New York 1966 — <i>Ry- szard Kantor</i>	271
William Field, Gypsies in Texas, „Texas People”, University of Texas at San Antonio’s Institute of Texan Cultures, vol. VI, no. 4 1976 — <i>Adam Bartosz</i>	273
Bibliografia publikowanych prac cyganologicznych autorów tomu	275

СОДЕРЖАНИЕ

Лех Мруз — Введение	1
-------------------------------	---

ЧАСТЬ I

Лех Мруз — Исследование этнического расстояния: цыгане — поляки	15
Резюме на английском языке	34
Игнацы Марек Каминьски — Сопраженность по приобщению к культуре: цыгане — ромы	37
Резюме на английском языке	25
Ядвига Депчиньска — Приспособление цыган к городской жизни	55
Резюме на английском языке	68
Альберт Павловски — Уголовные проблемы в цыганской этнической группе	69
Резюме на английском языке	85
Виктор Эдвард Весолек — Деятельность Церкви среди цыган	87
Резюме на английском языке	97
Юзефат Зыверг — Общественно-экономическое положение цыган, проживающих в зеленогурской области	99
Резюме на английском языке	109
нина Фенигсен-Орловска — Цыгане Новотаргского района — современная обста- новка и пути перемен	111
Я Резюме на английском языке	125

ЧАСТЬ II

Адам Бартош — Введение	127
Адам Бартош — Некоторые элементы традиционного хозяйства цыган	131
Резюме на английском языке	143
Эльжбета Длугош — Пропитание цыган на польском Спише	145
Резюме на английском языке	152
Мариан Длугош — <i>Мангавипен</i> — цыганское бракосочетание	155
Резюме на английском языке	160
Александра Яклиньска-Дуда — Оседлые цыгане во мнении спишских гуралей	161
Резюме на английском языке	169
Ева Кафель — Общая характеристика песен цыган с Черной горы	171
Резюме на английском языке	174
Анджей Мирга — Ме сом ром, тумен сан гадзе	177
Резюме на английском языке	183

ИНФОРМАЦИЯ ОБ ИССЛЕДОВАНИЯХ В ДРУГИХ СТРАНАХ

Ева Давидова — Современные исследования по цыганологии в Чехословакии в об- ласти этносоциологии	185
---	-----

Юзеф Векерди — Цыганологические исследования в Венгрии	197
Валери Санаров — Исследования по цыганам в СССР (1960—1977)	201
Адам Бартош — Цыганология в Болгарии	205
Лех Мруз — Югославские исследования цыган	207
Игнацы Марек Каминьски — Теория и практика современных тенденций европейского цыгановедения	213

РЕЦЕНЗИИ

„Journal of Gypsy Lore Society” и „Etiudes Tsiganes” и их роль в исследовании цыган — <i>Лех Мруз</i>	229
„Lacio Drom” — <i>Богдана Пилиховска</i>	234
„Monde Gitan” — <i>Божена Шимборска</i>	239
„Scharotl. Die Zeitung des fahrenden Volkes in der Schweiz” — <i>Уришуля Яницка-Киивда</i>	241
„Mitteilungen zur Zigeunerkunde” — <i>Анджей Лео</i>	243
Ian F. Hancock, Romance vs. Realism: Popular Notions of the Gypsy, „Roma”, vol. 2, no 1 1976 — <i>Людмила Мелхиор</i>	244
Gypsies, Tinkers and other Travellers, F. Rehfisch. Academic Press London — New York — San Francisco 1975 — <i>Марианна Павлик</i>	247
Adam Heymowski, Swedish „Travellers” and their Ancestry, A social Isolate or an Ethnic Minority?, Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala 1969 — <i>Марианна Павлик</i>	248
Hugh Gentleman, Susan Swift, Scotland’s Travelling People, Problems and Solutions, Scottish Development Department, Edinburgh 1971 — <i>Росен Стефанов</i>	250
Inga Gustaffson, Studies of Minority Grup’s Efforts to Preseve Its Cultural Autonomy, IMFO-Grup University of Stockholm 1973 — <i>Ежи Кишиштоф Фишер</i>	253
John Takman, The Gypsies in Sweden. A Socio-Medical Study, Liber Vörlag Stockholm 1976 — <i>Ежи Кишиштоф Фишер</i>	255
Edith Falque, Voyage et Tradition, Payot Paris 1971 — <i>Казимеж Зяйко</i>	258
Heinz Mode, Siegfried Wölffling, Zigeuner — der Weg eines Volkes in Deutschland, Kochler and Amelang Leipzig 1968 — <i>Рената Хрынь</i>	261
C. H. Ward-Jackson, Denis E. Harvey, The English Gypsy Caravan. Its Origins, Builders, Technology and Conservation, Country Book Club Newton Abbot 1973 — <i>Людмила Мелхиор</i>	264
Menyhért Lakatos, Füstös képek, Magveto Budapest 1975 — <i>Тадеуш Ольшаньски</i>	266
Charles King, Men of the Road, London 1972 — <i>Крыстына Боцек</i>	268
Katherine Esty, The Gypsies, Wanderers in Time, Hawthorn New York 1969 — <i>Малгожата Ясичек</i>	269
Peter Maas, King of the Gypsies, A Bantam Book New York 1966 — <i>Рышард Кантор</i>	271
William Field, Gypsies in Texas, „Texas People”, University of Texas at San Antonio’s Insti- tute of Texan Cultures, vol. VI, no 4 1976 — <i>Адам Бартош</i>	273
Библиография опубликованных цыганологических работ авторов тома	275

TABLE OF CONTENTS

Lech Mróz — Introduction	11
------------------------------------	----

PART I

Lech Mróz — A Study of Ethnical Distance: Gypsies — Poles	15
Summary in English	34
Ignacy Marek Kamiński — The Feedbacks in an Acculturation Process: Gypsy — Romy. Summary in English	37 52
Jadwiga Depczyńska — Adaptation of Gypsies to Urban Life	55
Summary in English	68
Albert Pawłowski — Criminal Problems of the Gypsy Ethnical Group	69
Summary in English	85
Wiktor Edward Wesolek — Activity of the Church among Gypsies	87
Summary in English	97
Józefat Zywert — The Social and Economic Situation of Gypsies Settled in the Region of Zielona Góra	99
Summary in English	109
Janina Fenigsen-Orłowska — Gypsies of the Region of Nowy Targ: Their Present Situation and the Trends of Change	111
Summary in English	125

PART II

Adam Bartosz — Preface	127
Adam Bartosz — Some Elements of the Traditional Gypsy Economy	131
Summary in English	143
Elżbieta Długosz — The Food of Gypsies in the Polish Part of Spisz	145
Summary in English	152
Marian Długosz — <i>Mangavipen</i> — the Gypsy Wedding Ceremony	155
Summary in English	160
Aleksandra Jaklińska-Duda — Settled Gypsies as Seen by Spisz Mountaineers	161
Summary in English	169
Ewa Kafel — A General Description of Gypsy Songs from Czarna Góra	171
Summary in English	174
Andrzej Mirga — <i>Me som Rom, tumen san gadjo</i>	177
Summary in English	183

INFORMATIONS ON FOREIGN RESEARCH WORKS

Eva Davidová — Contemporary ethnosociological studies on Gypsies in Czechoslovakia	185
József Vekerdí — Gypsy studies in Hungary	197

Valeri Sanarov — Gypsy studies in the USSR (1960-1977)	201
Adam Bartosz — Gypsy studies in Bulgaria	205
Lech Mróz — Gypsy studies in Yugoslavia	207
Ignacy Marek Kamiński — Contemporary trends in European Gypsy studies, their theories and procedures	213

REVIEWS

„Journal of the Gypsy Lore Society” and „Etudes Tsiganes” and their role in Gypsy studies — <i>Lech Mróz</i>	229
„Lacio drom” — <i>Bogdana Pilichowska</i>	234
„Monde Gitan” — <i>Bożena Szymborska</i>	239
„Scharotl. Die Zeitung des fahrenden Volkes in der Schweiz” — <i>Urszula Janicka-Krzywda</i>	241
„Mitteilungen zur Zigeunerkunde” — <i>Andrzej Leo</i>	243
Ian F. Hancock, Romance vs. Realism: Popular Notions of the Gypsy, „Roma”, vol. 2, No 1, 1976 — <i>Ludmiła Melchior</i>	244
Gypsies Tinkers and other Travellers, F. Rehfish. Academic Press, London — New York — San Francisco 1975 — <i>Marianna Pawlik</i>	247
Adam Heymowski, Swedish „Travellers” and Their Ancestry, A Social Isolate or an Ethnic Minority?, Acta Universitatis Upsaliensis, Uppsala 1969 — <i>Marianna Pawlik</i>	248
Hugh Gentleman, Susan Swift, Scotland’s Travelling People, Problems and Solutions, Scottish Development Department, Edinburgh 1971 — <i>Rosen Stefanow</i>	250
Inga Gustaffson, Studies of a Minority Group’s Efforts to Preserve Its Cultural Autonomy, IMFO-Grup University of Stockholm 1973 — <i>Jerzy Krzysztof Fiszer</i>	253
John Takman, The Gypsies in Sweden. A Socio-Medical Study, Liber Vörlag, Stockholm 1976 — <i>Jerzy Krzysztof Fiszer</i>	255
Edith Falque, Voyage et tradition, Payot, Paris 1971 — <i>Kazimierz Zajko</i>	258
Heinz Mode, Siegfried Wölffling, Zigeuner — der Weg eines Volkes in Deutschland, Koehler und Amelang, Leipzig 1968 — <i>Renata Hryń</i>	261
C. H. Ward-Jackson, Denis E. Harvey, The English Gypsy Caravan. Its Origins, Builders, Technology and Conservation, Country Book Club, Newton Abbot 1973 — <i>Ludmiła Melchior</i>	264
Menyhért Lakatos, Füstös képek, Magveto, Budapest 1975 — <i>Tadeusz Ol-szański</i>	266
Charles King, Men of the Road, London 1972 — <i>Krystyna Bocek</i>	268
Katherine Esty, The Gypsies, Wanderers in Time, Hawthorne, New York 1969 — <i>Małgorzata Jasiczek</i>	269
Peter Maas, King of the Gypsies, A Bantam Book, New York 1966 — <i>Ryszard Kantor</i>	271
William Field, Gypsies in Texas, „Texas People”, University of Texas at San Antonio’s Institute of Texan Cultures, vol. VI, No 4, 1976 — <i>Adam Bartosz</i>	273
A Bibliography of Gypsy studies published by the authors contributing to this volume	275